

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Деякі рефлексії з нагоди політичних процесів священичих.

В наших статях «суспільне положенє священиків», ми виказали надто докладно отверто і щиро долю руско-католицкого священицтва. Се признала нам навіть польска праса, котра рідко коли любить відносити ся об'єктивно до руских справ а предовсім до нашого священицтва. Переважна часть польскої праси від давен-давна дїше формальною ненавистію до руского священицтва і то навіть тоді і там, коли і де повинна би заховувати ся бодай з резервою, бодай поважно. В останніх процесах виборчих у всхідній Галичині приміром такий «Kurjer lwowski», що славить ся ніби то демократизмом і прихильністю для Русинів, (а се звикло у него дїяти ся, особливо в передвиборчій часі, коли в думці его менерів снують ся посольські кандидатури, коли отже тим панам придали би ся голоси руских селян і руского священицтва) — описуючи захованє, вигляд, поставу, рухи деяких обжалованих навіть з процесу давидівських убийників, порівнував їх з руским священиком, розуміє ся в злім світлі. Друга часть польскої праси розписувала ся з любовістю над актами обжалованя ц. к. прокураторів, місцями додавала до них свої неумістні і зловіні уваги, а відтак в часі процесів наводила обширно лиш зізнаня хотьби найбільше підозрілої вартости, і лиш такі моменти, що виходили на некористь судженого священицтва, поминаючи систематично знова все те, що промовляло в користь священицтва. Прочу часть процесів виказуючих невинність священицтва приймає в польскої прасі глибокою мовчанкою, а результат процесу подає правильно з тим клясичним і много значучим додатком: «З недостачи доказів запов увільняючий засуд».

Ось яке становище заняла польска

праса до процесів і до уневиняючих засудів священицтва, тож най ніхто не здивує ся, що та праса перед процесами клеймила наше священицтво бурителями суспільного ладу, посуджувала его о антидержавні, антирелігійні стремленя і т. д. Ми на прасу звернули головну нашу увагу, бож она є по части бодай слабим зеркалом думок, пересвідчень і роботи своєї суспільности. Що в прасі уявляє ся, се пердше було вже власности якоїсь части суспільности, а бодай якоїсь єї одиниці. Найби то в прасі був голос і одиниці, то всеж він розходить ся по широким просторах людских селитьб. Люди читають прасу і єї вплив на суспільність є великий; она перестроє людські думки, пересвідченя і поступованя.

Як на голос американської праси: «Гейже на Аляшку в погоню за золотом!» так у нас на голос праси по всім-усюдам пішла погоня за руско-католицким священицством. Мов з рога обильности посипали ся підозріня і доноси. Тоді по цілій всхідній Галичині звернено найпильніше око на наше священицтво; рушили ся політичні власти допитуючи ся за поведенєм клеру; сторожі безпеченства розійшли ся по селах і пильно гляділи, нотовали слідили, допитували. В такім часі виїшли на верх всякі чорні духи за своєю наживою. Йосифинські патенти узріли дневне світло; справи епітрахія знайшли непокликаних опікунів, конкуренції церковні і парохіяльні погребано, старанє і одержанє опорожнених парохий стало для священицтва пекольними муками. Рівночасно, коли ті громові хмари зарисовують ся на небозводі спеціально для руского священицтва, підносять голос, щоб використати таку принагідну хвилю вже не вороги спеціально руского священицтва, але вороги всякої релігії і християнської етики. Висланники соціальної демократії чи то під назвою радикалів, чи соціалістів, чи під загально шумним іменем

оборонців кривд люду, заворушили ся думаючи, що священицтво з боязни перед грозою, яка повисла над его головою, сховає ся, опустить повірене собі стадо а они поведуть его, куди схотять.

Так щож. Де потреба найбільша, там поміч Божя найблизша. В виду такоїгрози знаходять ся люди, що прочувають мовби вищим духом, що нас в найблисшим часі чекає. Основує ся політичне товариство «руско-католицкий Союз», щоби з одної стороны відсунути всякі можливі підозріня від руского клеру і народу, а з другої стороны, щоби указати, яких основ повинні ми придержувати ся в такій лютий порі, якої сили і яких средств належало би нам уживати, щоби чисто і побідно вийти з грозячого небезпеченства. «Союз» з'обиджений і запізнений соціалістичною, радикальною, кацапскою і народовецкою, викормленою жидівским і інтернаціональним лібералізмом прасою, не обняв, що правда, нашого народного руху; до того він за пізно станув і в непринагідній обставині політичних подій на рускій ниві. Не зробив свого діла «Союз» яко товариство, але за те на Руси став фермент, якого доси не бувало. Про ідею католицку, про роботу церковно-народну у нас від тоді так заговорено, як ще ніколи. Основанє «Союза» дало товчок, порушило велику ідею, а слід за тим призадумало ся наше священицтво і сказало собі, що оно яко «печать апостольства апостольского о Господі» мусить без огляду на себе «проповідувати сліпим прозріне, благовістити нищим, проповідати літо Господне благоприятно». Щоби відвернути від руского народу тих, що приходили до него з медом на устах а з отруєю в серци, оно мусіло з Божого і людского обовязку станути на чолі народного руху не тільки того, що відносить ся до его морально-духових сфер але і до національно-культурно-економічних потреб.

4

Золота нам!

(Конець.)

Золото кожний скоро зрозуміє, можна би подумати. Також ні. Вперед будить ся недовірчивість, обридженє. Та нова історія Кльондики містить в собі повно знаменних черт. Чи то не пригадує на страдальний початок всіх нових думок, сли і вість про золото приймає ся з початку недовірчиво? А прецінь тут розходило ся о золото, а его мож діткнути ся і оглянути. Сего року на весні повернуло домів двох перших людий, що збогатили ся над Кльондикою. Один дневник подає про те вість дуже ляконічно, як се звичайно в таких случаях буває. Місце, де найкорше довідано ся про золото, зове ся Тонаванда. В цвїтні прибув там один чоловік, іменем Леавенворт. Лучило ся, що в готели де замешкав, пізнав в господарі свого давного товариша. Приязнь віджила на добре, коли господар побачив грубу мошонку золота. Другого дня почав розповідати Леавенворт. Із скупих дневникарских вістий стає нам мимоволі перед очи докладно ціла сцена; ми бачимо спору фляшчину віски, при котрій

то дїє ся. Леавенворт признає ся, що він є богачем. Перші 31 літ не йшли ему гладко — різно з ним бувало. Вкінці дістає ся на Аляшку, також не велика приятність; пальці там можна відморозити, а так много нема там знов «жину» (горівка-смолянка), щоби можна єї пити, кілька схоче ся. Але за те золото купами, потреба тільки нахилити ся по него».

Жалісно слухав его товариш і був би може викинув его і з господи, слиби давний гультіпака не мав був готівки, котра так много причинає ся до піддержаня приязни з молодих літ. Але як Леавенворт почав сю дивовижну історію про золото оповідати і перед иньшими, тоді дав ему властитель господи порядного штовханця під ребра, щоб не ганьбив ся перед цілим світлом. Словом, в Тонаванді держали всі старого гультіпаку за порядочно пьяного. Незадовго прибув до міста і другий товариш Леавенворта і рівнож приніс спору золота. Тоді справа прибрала поважний тон. Товариш Леавенворта кляв ся на все в світлі, що кожде слово старого гультіпаки є правдиве. На се, кожний в господі лишав напів недопиту чарку, що, від коли люди в Тонаванді мають жажду, ніколи не лучало ся — і йшов задуманий до дверей, а коли станув за порогом, летів без утомигаж на Аляшку. Чи не був то сам властитель господи, ко-

трий вирік ся шинку, гостей і їх довгів, а пїгнав не зачинивши навіть дверей, щоби стати першим на золотодайній ниві?

Є вісти, що люди в многих місцевостях лишали села і доми і пускали ся в путь на Аляшку. Розпочала ся вандрівка. Тимчасом ішли ще все дуже скупі вісти на полудне. Хто зачув про них, то чей-же мав щось мудрийшого до роботи, як повідомлювати о тім других. Чим меньше буде людий знати, то лучшій вигляди. До червня все йшло потайком. Виглядало се на якесь добре сприяженє, кожний мовчав, мов би то о его жите розходило ся. Тільки Леавенворт і его товариш і ще кількох не спішили в країну півночи, щоби раз провести діто без снігів і морозів. Їздить они собі по різних місцях і чванять ся своїми богатствами перед кожним, що зволить їх слухати. Ненадійно пишуть о тім всім деякі дневники, прочі передруковують за ними — з початку недовірчиво, як властитель господи, котрий певно вже далеко загнав — потім з пересвідченєм, а вкінці з горячковим заворушенєм. Справа розтрублює ся на всі стороны світа. За одну ніч вандрівка стає загальною, хотяй рівночасно всі довідують ся про великі небезпеченства подорожи за золотим руном. Подорож є можлива хиба в самій середині літа, бо-ж Аляшка лежить над морем.

Але від нашого священства забажано, щоби оно справді вдержувало шкідну для суспільности струю, але щоби притім вирекло ся найсвятійшої ідеї культурно-національної, щоби забуло на примір і слова Христа, що священству належить: сліпим прозріне, нищим благі вісти, а всім літо благоприятне — голосити.

На основі свого святого обов'язку, в ім'я великої ідеї Христа, в обороні «нищих, сліпих», в змаганні до «благоприятного літа» для всієї суспільности, священство стануло на чолі народно-політичного руху при останніх виборах. Та за те все — часта суспільности, що не розуміє або не хоче розуміти тої ідеї Христової, що не розуміє голоду і холоду, що рада би бачити закон Христа лиш в теорії а не в практиці, що не годна спромочи ся на розширення братерства і справедливости на кожду націю, а в ній на кожду верству і навіть одиницю — кинула на руске священство клевети і доноси, наслідком чого мали ми ті славні процеси виборчі.

Процеси з священством покінчені. Ані в одних дверях не заскреготів ключ вязничого дверника за руским священником. Ніякий процес не виявив і сліду якої провини.

Ми не гніваємо ся на нікого за ті процеси. Протівно ми радіємо ними, бо-ж ті процеси стали ся для нашого священства єрусалимскою купелію. Мов ті хорі в Єрусалимі що чекали, коли прийде Ангел замутити воду і дати їй цілющу силу, так наше священство чекало не 38 років на те милосерде Боже, а від часу ери конституційної.

Днесь уневиннюючі засуди станули тою купелію, що в очах цілого світа здійснювали з нашого священства ту велику — вікову язву клевет і підозрін. Чей може тепер світ довідає ся, хто наше священство.

Власти духовні і світські будуть знати від тепер, що всякі сплетні про руске священство — се ворожа клевета; руский нарід довідав ся, що в своїм духовенстві має він своїх оборонців, що з ним разом ділить его долю, що готове оно понести за него найбільші жертви; всякі реформатори серед люду знають від тепер, що священство руске не дасть ся не то грозьбами але мукою відсунути від свого святого обов'язку; рівнож і ті, що з національного або класового шовінізму хотіли наш нарід позбавити природних, світлих і щирих провідників, почули тепер наглядно, що скорше біг ріки вдержать, ніж відвернути-би руске священство від его церков-

ного, національного і культурного обов'язку. Ще одну важну справу рішили священничі процеси. Ото перед літами, коли священство, головно з перемискої диєцезії, жалувало ся, що серед народу умисно пускає ся струї, котрі підкопують повагу і вплив священства на нарід, тоді польска праса відозвала ся, що то не ворожі струї тому причиною, а само з себе руске священство стратило вплив на нарід і є без значіння. За тим пішли голоси про реформу оног священства і т. п.

Сему поглядю завдали тепер процеси рішучу відправу. З священством станув нарід так тісно, що ніяка ворожа сила не змогла їх розділити. А затія всіх процесів, арештовань і т. п. мала лиш ту одну ціль. Словом, не католицка ідея, не руске священство, але затійники тих процесів пали жертвою ганьби і морального поразення.

Процеси ті, то камінь проби для руского священства, се вінець найвисшої его хвали. Додати що небудь до тої хвали руского священства чи то зі становища ідеї Христової, чи з суспільно-народної, хоть як ми бажали-би, так годі.

З сильною вірою, з високо піднесеним чолом ми спокійно вичікували результату процесів, не ставали ми за цілий той час і словечком в обороні протів клевет, зневаг і процесів, щоби нас ніхто не посудив що «qui se excusat, accusat», тай щоби тим яснійшим світлом колись блисла хвала розпинаного священства. Ми, хоть визивані до забраня голосу, мовчали доки не покінчать ся процеси і раді були би ми, колиби і проча священству прихильна праса була так поступала. Робили ми се з тої важної причини, що хотіли світови показати, що поступоване нашого священства не потребує нічиєї оборони, бо боронить его правда і почуте справедливости у совісти людий, для котрих оно працювало, за котрих терпіло. І те, в що ми вірили, чого надіяли ся, звершило ся. Священство руске не тільки вільне від всякої вини і кари, але що найважнійше навіть з місця обжалованя почуло давні світлі слова: «Ми не знаходимо у вас вини — по що вас тут подано.» Чиж такий результат се не слава, не гордість так для руского священства, руского народу як і для католицкої віри, що має в руским клері так непорочних і бодрих слуг.

Найже в тій хвили, коли за невинним священством зачинили ся двері справедливости, устануть раз на завсїгди подібні затії. Най се священство у своїй трудній задачі не знайде більше ворогів, а щирих другів. А се чисте, невинне священство,

овіяне віцім своїм естві Христовою ідеєю, кине на все заслону непамяти і прощення, та буде вдоволене і заплачене, сли не знайде на своїй дальшій «Божій пути» ніяких перешкід.

Рада державна.

Засідане з п'ятиці присвячено справі Іро-Грегорі. По короткій дискусії над справою помочи з причини елементарних нещаст перервано засідане на годину, щоби могла нарадити ся комісія для заявленя нагани (Missbilligungsausschuss), котра на внесенє Іра мала застановити ся над его колишньою сваркою з Грегоріом і предложити палаті відповідні внесеня. Коли комісія ad hoc покінчила свої наради, Абрагамович отворив на ново засідане і уділив голосу п. Фуксови, референтови комісії. Референт з огляду на те, що мотивуючи внесенє комісії, мусить говорити о річах могучих викликати публично згіршенє, поставив внесенє, щоби палата ухвалила нараджувати ся над тою справою на тайнім засіданю. Понеже після регулярної дискусії над внесенєм о зарядженю тайного засіданя мусить вести ся вже на тайнім засіданю, проте предсідатель казав опорожнити галерію і зарядив тайне засідане, на котрім палата по короткій нараді ухвалила над внесенєм комісії нараджувати ся на явнім засіданю.

Галерію проте отворено і они заповнили ся на ново. Справознавець освідчив, що Іро в надісланім листі до комісії освідчає під словом чести, що слів «о воді содовій», котрі єму закидує п. Грегорі, не говорив.

Комісія переслухала в тій справі яко свідків 4 стенографів, котрі підчас тої немилої події були в палаті і 2 послів. Стенографи зізнали, що чули, як п. Іро говорив о содовій воді. Переслуханий Шікер освідчив, що не чув, щоби ті слова говорив п. Іро. Грегорі знов зізнав під словом чести, що слова ті вийшли від п. Іра. Комісія проте прийшла до пересвідчення, що слова ті, може бути що не в такій формі, в якій єї подають стенографи і дзвенники, вилетіли таки з уст п. Іра і вносять, щоби палата уділила нагани так послови Ірови як і Грегоріови. В кінці освідчив Фукс, що комісія уважає своїм обов'язком вирозити свій найвисший жал наслідком сцен, яких позорищем став від якогось часу парламент. Референт застеріг ся притім, що вістре ухвали тої не звертає ся протів цілої обструкції, котра послугує ся для своїх цілей будь що будь парламентарними средствами, але протів деяких єї членів, котрі впровадили до парламенту тон, не лицюющий мужам, іменуочим себе законодавцями (гучні оплески), такий тон підкопує повагу парламенту, обнижує его стійність і може причинити ся до цілковитого здичія парламентарного житя (оплески).

Над внесенєм Фукса розпочала ся диску-

Берінга. З кінцем серпня замерзають всі водні дороги, і перед найблизшою весною годі кому тамтуди або з відтам видістатися. Але се стає ся тільки захоотою до позніку. Гей же на Аляшку! Всі місця на кораблях по кінцець літа занято. Заводять ся отже скоренько нові товариства мореплавби і иньші компанії. Огортає всіх думка, що поодинокі людина не вдіє нічого, наслідком чого наступає злука сил. Часи Левенворта для Аляшки вже проминули. В теперішні погони за золотом можуть тільки з'єдинені громади ступати вперед. Рух станув наскрізь новочасним, послугує ся такими средствами обороту, яких не мав і Трансваль. Найбільшою труднощию є пожива. Средств до житя в тих арктичних околицях нема, кождий мусить їх взяти з собою до тої ледоватої і золотої неволі на цілі три чверти року. Природна річ, що мож подібати много десператів, що вийшли туди голоруч, щоби здобути або загинути; однак більша часть путників заосмотрила ся будь з власної кишені будь з акційних товариств. Два шляхи ведуть до тої золотої країни: вигіднійший водою в 15 днях з Сан Франціско до Ст. Міхаель над впливом ріки Юкон, звідси горі рікою в 20 днях до Девзон Чіті. Товариство плавби, що має монополь на ріці Юкон, дозволяє пасажирам брати з собою пакунків тільки на 150 фунтів ваги, коли тимчасом они потрібували би шість або й вісім разів

стілько. Дятого більша частина пускає ся околицями, звідки впливає Юкон до Девзон Чіті, а ся дорога є просто убийчою. Она веде через околиці, де найстрашнійші сніговиці і бурі лютують, зве ся просмиком Хількот, є ледво 23 миль англійських довгою, а мимо того можна єї перейти ледво в чотирох тижнях. Є то стрімка, вузка, скалиста дорога понад величезні пропасти, а всі пакунки мусять поодинокі переносити ся. То перші гроби для тих, що шукають золота, а за просмиком Хількот стоить ще більше пропасти. Неоднї цішов над Кльондике і там погіб. Є се золота брама до житя і смерти. Наражає чоловік житє, щоби ратувати житє.

Дика гра не лякає нікого, що хоче дістатися до Кльондике, протівно навіть захоочує. А дістане ся хто з цілою шкірою поза просмик Хількот, тоді доперва розпочинають ся клопоти з золотом. Відчайдушна праця при підбігуневих морозах і ніхто не знає, чи буде сей труд винагороджений. Але власне та непевність дає то сильне побудженє! О тім снять маси, то дає їм силу витривалости, то учить їх працювати на свободі. Працювати мусить ся також і над Кльондике, а хто не знав сего при виході, довідуєсь пізнійше. Такий стан річи вирвав вже їх з найтяжкої нужди, себ то з їх безнадійности дотеперішного житя. І так стають новими людьми.

Те все діє ся несвідомо. Ніхто не кидав з розвагою і намислом помежи маси того слова «Кльондике» в тій цілі, щоби змінити услівя їх житя і тим змінити їх самих. Залунала вість про золото і зробила свій звичайний вплив: заповнила пусту країну всіми чужаками і всім лихом культури. Але доброго є більше, оно все йде горою. Знова світ збогатив ся одним поривом більше. Днесь золото є тут, завтра вичерпає ся оно; треба буде дальше гребсти і знайдуть ся иньші металі. Де є люди, там все можна знайти вкінці і головно найбагороднійшу річ з всіх металів: Працю. Спогляньмо тільки добре, що-ж се є та Кльондике? Ціль людських стремлень. Те, за чим люди шукають, є в ґрунті річи само в собі обаятне. Най тільки шукають. В стремленю починає золото.

Справедливо говорячи, не йшла людскість ніколи куди инде як на Кльондике. Номади, що шукали буйних пасовиск. Фенікійці, що відкрили нові береги країв, сам Рим, що прямував до Ultima Thule — то самі походи на Кльондике. Знаходять ся там жемчуги, говорить Тацит о своїм Туле. Туле давно стало ся осередком великої сили і культури. Аж станули нові отчайдухи, що вийшли з Бретанії і поплили через океани до Кльондике-свободи, що нині зве ся Америкою.

сия. Перший промовив Люєгер. В довгій промові боронив Грегоріа. Оповів докладно цілу історію з анонімними картами кореспонденційними (деякі відчитав — а деякі зі взгляду на приличність не міг відчитати) і освідчив, що карти ті дійсно захмарили горизонт супружого пожиття п. Грегоріа. Нічого проте дивного, що Грегоріа почувши з уст п. Іра оклик о «содовій воді», пригадує чий єму ті карти, вправ в гнів і кинув цілу пачку обид на голову п. Іра. — «Ми того не хвалимо — сказав Люєгер — але панове мусите самі уневинити п. Грегоріа і признати, що міг попасти в злість». — В дальшій бесіді звернув ся Люєгер з острими словами против німецьких націоналів і шенереріанців і зробив їм закид, що они систематично витягають на верх різні справи приватні своїх противників, а того прецінь поважне сторонництво політичне не повинно робити. В кінці поставив Люєгер внесені додаткові, щоби палата уділила нагани обом послам, з тим однак додатком, що нагана та має бути легшою для посла Грегоріа для того, що слова п. Іра, дотикаючи супружого пожиття п. Грегоріа, могли сего послідного обурити до живого, а в кінці і для того, що п. Грегоріа перепросив вчора добровільно палату за своє поведення. П. Фуке (ліберал) застеріг ся супротив того, щоби комісія мала право критикувати опозицію або її членів.

В голосованню прийнято односторонньо внесені п. Фука, а більшістю додаток п. Люєгера. — Шенереріанці і соціялісти не брали участі в голосованню. Характеристично, що в часі промови п. Люєгера, німецькі націоналі і шенеріанці мовчали, а навіть посол Вольф ані разу не переривав бесіди.

На тім покінчено наради. Слідуюче засідання 12 с. м. На порядку деннім дальший хід дискусії над справою помочи для елементарних нещастя, вибір бюджетової комісії і дискусія над внесеннями о поставленні міністрів в стан обжалованя по причині язових розпоряджень. Крім сего ухвалено на внесені п. Гнєвоша перенести ві вторник вибір комісії легітимационної, петиційної і для посольської ненарушимости.

Ціле те засідання присвячене корешемній лайці межі двома послами стояло державний скарб 7.000 зр.

Вісти політичні.

Оба правительства, австрійське і угорське постановили ві вторник предложити своїм посольським палатам, в Відні і в Пешті угодову провізорію. Проект тої провізоричної угоди по конєць грудня 1898 обнме одним внесенем всо тій угоді трактуєчі закони. Дотичні закони відчитася тільки після їх титулу і дати, а змісту не буде напроваджувати ся.

Предсідателі клубів правіці зберуть ся сего тижня для обговореня і внесеня Діпавлього. Гр. Бадені мав заявити, що при першім читанню сего внесеня мусіви застеретти ся против мотіву, Діпавлього, що причиною управильнення язикової квестії дорогою законодатною має бути «роздрозненє пануюче в Чехах і на Мораві, не буде однак противний виборови комісії, якої внесенє Діпавлього жадає. Чи та комісія буде в силі переказану їй задачу сповнити, сего гр. Бадені не бере ся судити, а полишає се послам.

«Linzger Volksblatt» запевняє, що католицьке сторонництво людове ставляючи внесенє Діпавлього мало за цілє зладити незгоду межі Чехами а Німцями, викликану язиковими розпорядженнями, а заравом помочи так правительству як і німецьким сторонництвом видобути ся з теперішнього невідрадного їх положеня, але під услівем, що ліберали і націоналі німецькі розпрацають ся з шенереріанцями. До тепер надія та не сповняє ся, бо ті сторонництва не узнають положеня, мимо внесеня Діпавлього, за незміненє і жадають так само тепер як і перед внесенем Діпавлього відклику язикових розпоряджень.

«Fremdenblatt» говорить про підвисненє

платні урядникам і потішає, що та справа, хоть через відроченє австро-угорської угоди усунена на другий плян, не є погребаною, понеже правительство винайшло нові жерела. Тож хто сприяє урядникам, повинен тепер голосувати за новими доходами. При тім радить урядникам, коли їх справа перейшла з рук правительства до парламенту, не жадати від правительства річий неможливих, а звернути ся до парламенту, бо тільки він їм може помочи.

Новинки.

— **З нагоди перенесеня мощий бл. п. Єпископа Снігурського** вислали рускі послы, члени «Славянського християнсько-народного Союзу» телеграму до Є. Преосв. єпископа Чеховича; «Станувши духом над домовиною одного з найбільших єпископів нашої Церкви, підписані рускі послы складають на руки Достойного Наслідника того горячі чувства вдячності для незабутої памяти Святителя Іоана». — На се наспіла від Єго Преосв. єпископа телеграфічна відповідь на руки п. Барвінського: «Дякую Вл. пп. Послам за вираженє чувства для памяти великого Святителя нашого. Память та най побудить нас всіх до щораз більшої праці для Церкви і народа. — Чехович».

— **Від посла Теофія Окуневського** одержують часописи до уміщення отсе письмо: В справі помилуваня наших в повиборчих процесах засуджуваних селян подаю (на численні запитаня моїх товаришів-адвокатів) додатково ще отсе поясненя: 1) П. міністер судівництва є тої гадки, що поданя о помилуванє належить вносити аж по правосильности карних вироків. 2) П. міністер просив, щоби поданя по змові вносити в язичі німецькім, щоби він сам і в цісарській канцелярії могли в справі скоро зорєнтувати ся. При сій нагоді подаю до відомости, що на мої руки внесли вже просьби товариші др. Іван Добрянський і др. Кость Левицкий в справі засуджених господарів з Смерекова і я тії поданя вже передав п. міністрови, — а товариш др. Местер з Перемишля жадає від мене для своїх перемиских клієнтів близших поясненє і я їх вже уділив єму.

Др. Т. Окуневский.

— **На станіславівску пошту** — як нам доносять з віридостойного жерела — приходять 220 примірників руских, 290 німецьких, а 528 польських щоденних часописей. З руских приходять «Народна Часопись» в 152 примірниках, «Діло» в 52 (в 18-тім році свого істнованя), «Галічанін» в 16, Руслан в 15, Буковина в 12 примірниках. З польських щоденників найбільше приходять Slowo Polskie бо 195 примірниках, з німецьких Neue Freie Presse в 77, отже в наслідок агітації против неї о 25 примірників меньше.

— **Дирекція руского народного театру**, загощуючи на цикль представлень до Бучача, подала до відомости місцевої і окружної публіки рускої письмом репертуар дванацяти представлень в Бучачи. А іменно: дня 7 с. м. дано «Барон циганський», оперета; 9-го «Бідне дівча», оперетка; 10-ого «Хата за селом», комедія; 12-ого «Украдене щастє», драма; 14-ого «Пташник з Тироля», оперета; 16-ого «Честь» Судермана; 17-ого «Над пропастию», оперетка; 19-ого «Cavalleria rusticana» Масканього і «Перше помірало» комедія; 21-ого «Любоці» (Liebele), драма; 23-ого «Мікадо», оперета; 24-ого «Нещасне коханє». — Подавши репертуар, Дирекція просить П. Т. Публіку руску віднести ся як найщиріше до справи руско-народного театру, котрого доля спочиває лише в руках ширшої Публіки, і не жалувати труду і гроша, а старанєм театральної дружини буде труди ті винагородити совісним виконанєм своєї задачі — ми додамо тяжкої і вповні заслугоючої на найщирішу підпору від всіх Русинів.

— **Портрет пок. Єп. Іоана Снігурського**, хорошу хромолітографію, викінчену дуже хорошо з захованєм цілковитої подібности, можна набути в редакції «Прапора» в Перемишлях. Ціна 1 зр.

— **Процес Комарнянців**, один з найбільших процесів повиборчих, зачне ся перед звичайним трибуналом в Самборі дня 8-го н. ст. листопада с. р. і буде імовірно послідним з повиборчих процесів.

— **Русини в Шенандорі** в Пенсильванії заложили собі дня 5-го вересня читальню, до котрої на-разі вписало ся 35 членів. Надіють ся, що число се значно збільшить ся, бо в Шенандорі, одній з перших колоній руских в Америці, є досить людей письменних.

— **Дивний сон.** В Борді в познаньскім, від 10 тижнів спить 14-літнє дівча, донька зарібника, і не приймає ніякої поживи: ані їди, ані на-

пою. Стан сей тим дивніший, що в тім сні чує, що говорять коло неї, від часу до часу будить ся, розмовляє хвиленьку з присутними і знов западає в дивний сон.

— **Цікавого світового подорожного бачили** дня 21. вересня в Боденбах. Був се може 5 або 6-літній хлопчина, котрий мав на грудех приліплений великий пляк, а на нім написано, що малий походить з Галичини і виправляє ся через Гамбург до Америки в подорож. «Пасажир» говорить тільки по польськи, заосмотрив ся в припас живности і в готівку в квоті 5 зр. а притім сильно числить на ласку і милосердє своїх евентуальних товаришів подорожи. Навіть карту корабельну має при собі малий подорожний, котрий зрештою є вповні вдолений і споглядає в світ дуже підприємливо. Щасливої дороги!

— **Напад на священика** Перед кількома днями виконала в Парижі на житє кс. Клявдія Бернарда якась жєнщина замах. Оказало ся, що простушниця є гістеричкою, котра залюбила ся в тім священику і дуже часто зголошувала ся до него до сповіди. Позаяк однакож при сповіди заховувала ся невідповідно, кс. Берnard попросив єї, щоби вишукала собі иншого сповідника. Довгий час непокоїла она ще священика листами з якимись містичними заявленями, а коли на ті листи не одержувала відповіді, кинула ся на него в білий день на улиці з ножем і ранила єго смертельно в бік.

— **Постріл.** З Сольки пишуть, що там склала ся нещаслива пригода з причини неосторожного обходження з револьвером. Син Липована Іванушки приніс до слюсаря Мая револьвер до вищитеня. Термінатор Гогенталь схопив револьвер котрий був набитий, і так з ним обходив ся, що вистрілив і зранив другого термінатора Кельша в ліву грудь. Кельш упав закровлений на землю. Прикликали лікаря Вайнберга, але той не міг кулі добути, і тому Кельша повезли до Радівців. Нещасний хлопець мав на другий день визволити ся на челядника, тай не судило ся єму. Всіх, що при тім нещастю завинили, арештовано.

— **Страшний злочин** потряс сими днями цілою Бельгією. Перед двома тижнями щез без вісти дзвонар при церкві св. Павла в Бруксели, вигнаний із служби задля налогового піяньства. Забрав він з собою чотиролітнього хлопця одній родині, з котрою жив в близших зносинах. По довгих безуспішних гляданях при помочи поліції одержала та родина вкінці лист від згаданого дзвонара, в котрім заповів їй, що ані єго самого ані дитини не побачуть більше. Постановив шикстити ся на них за се, що не хотіли дати єму наплати ся на кредит. Кілька днів опісля витягнуто з каналу трупа дзвонара з двома ключами. За їх помочи стали перешукувати мешканя і шпихлірі при церкві і вкінці найдено на піддашу одного шпихліра тіло хлопчика, на пів гниюче повішене на посторонку.

Телеграми.

Відень 11. жовтня. В неділю відбула ся нарада міністрів обох половин держави під проводом цісаря. Бюджет усталено. Виказує він крім щорічного приросту 5 1/2 мільона ще мільон надвишки з причини піднесеня цін продуктів. В середу обіймає Катрайн предсідательство парламенту.

Трутнів 11. жовтня. Посол Вольф на вчерашнім політичнім зборі ударив пристрасно на лібералів, клерикалів і на правительство. По зборах уряджено коровід і відспівано «Wacht am Rhein».

Атини 11. жовтня. Князь Юрій прибув тут по 8 місячній неприсутности; повитали єго на двірці міністри. Удав ся до Ташої, куди поїхав наслідник трону кн. Миколай.

Надіслане.

До Пана М. Фрайліха

спец. бандажиста ул. Шпитальна ч. 4. у Львові.

Чую ся в милім обов'язку публічно подякувати Вам за вилченє бандажом власного помислу мого довголітнього офіціаліста і приятеля з обосторожної пропущення, на котру лічив ся через довші літа, носячи бандажі преріжної конструкції.

Через цілий час ліченя займав ся Пан Фрайліх хорим дуже старанно, що посвідчаючи отсим, могу єго в подібних случаях поручити кождому з чистою совістю.

Александр Гр. Пінський.

Супцин, 10-го вересня 1897.

Гляди на відворотній сторині анонс п. Фрайліха.

Кавчуковий плястер

на нагнітки.

Плястер той не посідає ніяких шкідливих ані драстичних складників і ділає скоро, певно і лагідно, не справляючи ніякого болю.

Ціна пуделка 30 кр.

Головний склад в аптиці

Жигм. Рукера

під «Срібним орлом» у Львові.

Дуже важне донесене!

Високе ц. к. Міністерство Торговлі у Відні надало п. М. Фрайліхові, бандажистові - спеціалістові, у Львові дня 25-го червня 1895 р. до ч. 2297 Патент на виключний виріб уліпшених бандажів его власного помислу — о чім повідомляє ся Поважану П. Т. Публику.

М. ФРАЙЛІХ

бандажист-спеціаліст

мешкає у Львові при улиці Шпитальній число 4.

Несе радикальну і певну поміч в найтяжших і застарілих случаях пропуклини всілякого рода так для панів як і для панів з гаранцією можливости цілковитого виділення без операції і без лікарств, природною метою і поступовим приміненем найвигідніших бандажів, внаслідок чого кожний навіть з смертельних случаев уратовав ся, як се доказує много свідочств і подяк від звисних осіб в краю як від: ЕВП. Едварда Земмера, ц. к. радника двору найвисшого трибуналу ап. — Впр. о. Грибовича пароха із Дзвинячки — ЕВП. Вінкентія Левіцького, ц. к. радника апеляційного — ЕВП. Мандибуря, ц. к. радника шкільного — Впр. о. Лучаковського, пароха в Плавю — Впр. о. Рудольфа Ваги, ґвардіяна в Пшеворску — ВП. Альфреда Боярського, інжинера у Львові — ВП. Юрія Дутковського, емерит. ад. подат. — ВП. Івана Новака, директора дому убогих християн у Львові. — ВП. Йосифа Мацюркевича, радного громади Замарстинів і від більш 1000 осіб, котрі через него відзискали здоров'я тому то:

Часопись «Nowa Erocka» містить в одному з останніх чисел статтю слідуєчого змісту:
„Nemo propheta in patria“. Одною з найбільших язв, що висять над людскістю, є безперечно пропуклина, недуга страшна і тяжка. Тисячі людей улягає руптурі: „Bruch“ панує рівно серед тяжких наемників і робітників маючих до діла зі значнішими тягарями, як серед людей заможних. Сучасна хірургія в напрасніших випадках послуговує ся тяжкими і небезпечними операціями, котрі на жаль відстрашують від лічення навіть конаючих.

Лікарів спеціалістів, котрі-б посвятили ся виключно ліченню пропуклини, не маємо у нас в краю. Нема рутинованих рук маючих в кінцях пальців окрім механічної рутини ніжне чути, за котрого посередництвом без операції міг би лікар впровадити в легкості вистаючі кишки до ями черевної. Рутини і ніжне чути в кінцях пальців потрібні до легкого усадовлення кишок не вистаряють ще до радикального виділення пропуклини. Дальшим конечним усвідомленням успішної курації є уміле примінене відповідного до даної руптури бандажу, зааплікованого зараз по щасливим впровадженню кишок до черевної ями.

Неодин лікар знає докладно, якого укладу бандаж був би найвідповіднішим для даного хорого, прецінь бандажист не зможе відтворити его мысли докладно і спорядити бандаж йота в йоту після всказівок лікаря.

Лікар але не будучи сам бандажистом, рівно не виконає пропуклинового бандажу.

Загал отже терплячих на руптуру є зданий на ласку безпорадних лікарів і на довірність фантазії бандажистів.

Універсальний бандаж ніколи не відповідає індивідуалізованим руптурам і надвичайно утрудняє ліченне хвороби, котра комплікує ся і протягає і ще з тої причини, що або кишки удало ся умістити через видавлене або послугувало ся при тім операцією.

Около року 1865 молодий чоловік М. Фрайліх уроджений в В. Кн. Краківським зачав промишляти над ліченнем тої страшної хвороби і дійшов до мысли, що видавлене кишок до черевної ями нічо не регулює, диялого безладне втискане кишок мусить бути шкодливе і небезпечне. Если кишки висуюють ся з ями черевної без помішання і не переривають ся, то легко їх впровадити назад, щоб тільки учути пальцями відповідне продовження кишок і усадовити їх крок за кроком одностаїним тягом.

Молодець почав справджувати досвідчально свої здогади і по численних досвідченнях здобув чисто інтуїційну умілість уміщення видобуваючих ся кишок. Не було ані одного найтяжшого случая, котрим Фрайліх не міг би зі звичайною собі легкості впровадити внутрішности у властиве місце. З надзвичайною арчностію вправляючою в подив фахових учених, впровадив їх швидко в яму черевну і опановував руптуру.

Фрайліх, не могучи зістати лікарем, зівстав бандажистом.

Тоді почали прибувати до него численні хорі, жадаючи відповідних бандажів.

Були то люди, що утїкали перед грозячою їм неминучою операцією. Не заосмотрені, з вистаючим внутрем жадали від бандажиста бандажу. Фрайліх, щоби мочи підняти ся спорядження відповідного бандажу, сьміло брав ся до річи і впровадивши кишки достерігав пальцями всі знамена руптури, до котрої сейчас пристосовував спеціальний бандаж. На сотки випадків в бігу блваєко 30 літ не лучив ся Фрайліхові ані один смертельний случай.

Гуртом збігали ся люди до чудотворного бандажиста, котрий не тільки вдівав хорим бандажі, але як ми вже сказали, в разі потреби впровадив кишки до ями черевної, заосмотрював в бандаж пропуклину і відповідним поученем хорого, як має заховувати ся в бандажі і невдовзі вертав людям здоров'я.

Сей чоловік возбуждаючий ширій подив совісних лікарів ратував хорим житє навіть тоді, коли лікарі не обіцювали вже хорому жадного ратунку і жадної надії.

Часто ударемнював він потребу тяжкої операції, до котрої вже мали приступити з небезпечностію життя хорого.

Знаючи Фрайліха лікарі запрошували его до хорих і поручали ему в своїй присутності перепроваджене тяжкого процесу уміщення кишок і правильного обандажованя.

Численні свідочства лікарів, сотки листів вдячності і узнання, врешті совісна тактика Фрайліха, котрий в останніх літах своєї практики ніколи не приступав до хорого в неприсутності дипломованого лікаря.

Ми були наочними свідками успішних курацій Фрайліха. Перед кількома місяцями уратував від смерті і каліцтва отця родини, пекарського челядника в присутності трех лікарів, др. Кробицького, др. Вайґля і др. Бравна.

Се певний доказ, що в нашім краю можемо знайти много добродійв людскістю і без дипломів, котрим належить ся узнание.

П. Фрайліх однако може потїшатися голосами досмертної вдячності, котрі ему записали ся в сотках сердець, котрим уратував здоров'я а навіть життя.

Не будучи компетентним в справах лікарських, не маємо права захвалювати кураційних здібностей п. М. Фрайліха, одважкож зі вгляду кількості свідочств і листів узнання горячо поручаємо его терплячому загалому знаменитому бандажиста — М. Фрайліх стало перебуває у Львові, мешкає при улиці Шпитальній ч. 4 А, ріг улиці Слонечної.

Сей артикул зі вгляду на его зміст і предметову вартість, передруковуємо для ужитку загалу. При сій случайности хотїємо, що на краєвій виставі узискали вироби бандажів М. Фрайліха найвище узнание.

„ДНІСТЕРЪ“
ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
 У ЛЬВОВІ
 в домі «Просвіти» Ринок ч. 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне припоручене Всч. Духовенству всім вірним через Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех Епархій, обезпечає будинки, худобу, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо най низшою оплатою.

Шкоди ліквідує ся і виплачує ся сейчас по пожарі а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністеръ“ після всіх можливих комбінацій в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услія і видає поліси і квіти в руськіх язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“ стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опрочентованя по 5%. Гарантія цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене агенції в місцевостях де «Дністеръ» не є заступлений, приймають ся.

АГЕНЦІЯ ЧАСОПИСИЙ
А. ЛЯНДОВСКОГО
 у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель)
 приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставлює їх до дому без всякої доплати.

Ново отворена робітня

Горсетів, Рукавичок і Бандажів

Г. Галянтовського
 у Львові, площа Бернардинська, ч. 3. 141 9—40

виконує на замовлення:

Руптурові бандажі, паси на животі, ортопедичні горсети і звичайні, кулі, шудла, машини на ноги, суспензорія, рукавички «glasse», дунські і козлові. Оправляє: подушки, шапки, шельки, екрани, диваники, тасьми до дзвінків і т. д. в як вайкоротшім часі по найнижших цінах.

1000 туюток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
 Львів, улиця Галицька число 12.
 Замавляючим 5.000 туюток разом опаковане і відсилка franco.

Поважаний Пана Добродію!

З хемічного чищення Вашого заведеня всьм дуже вдоволений і показувава своїм знакомим, що їх дуже здивувало, що з таких поплямлених убрань можна зробити цілком як нове. Дуже просим о Вашу адресу.

З глибоким поважанем
Йосиф Манастирский.

Посилаю ще одно убрание до очищення і відновлення.

Перше віденьське

Хемічне Завердене
 чищення і відновлюваня цїлих убрань
ШИМОНА ВАЙСА
 улиця Коперника число 12.
 142 13—15

ЛЕВ НОВОСАД
 (практикант віденьський)
 у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з холявами для духовенства по як найприступнійших цінах.

Рівнож приймає репарації калюшів. — З провінції вистане старий оказ на міру. 136 13—140

Вже появиля ся з друку
РУСКА КУХАРКА
 або
Школа вареня по руски
 містить 41 знаменитих зуп.

Всі печенї, які тільки можливі: Вольові, баранячі вепрові і т. д.
 Байцоване шинок, роблене знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви
 Блини — Пиззи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.
 Роблене вкусного набїлу і т. п.

Все в рускій мові.
Цїна 70 кр.

По надїсланю переказом **76 кр.** висилає франко Друкарня народова **Ст. Манецкого і Спілка**, Львів. Готель Жоржа.

143 **ЦЕРАТИ** 15-36

в великім виборі дивани, хідники, капи, портиери, матерії на меблі, всілякі обитя повозові і сукна поручає найдешевше

Стефанія Вишиньска
 Львів, Коперника 16.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневника педагогічно-наукового, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Всілякі КУПОНИ

і

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізні або коштів

Контора виміни
 ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

Контора виміни і відділ депозитовий переінесені до льокалю партерового в будинку банкомів.